

Styre: Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Dato: 07.12.2015

Styresak: 82 / 2015

Arkivsaknr: 2015/5540-WEF

Møtedato: 15.12.2015

Budsjett 2016 - Fordeling av faste vitenskapelige stillinger

Fakultetsledelsen har i sak 81/15 om budsjettfordeling for 2016 foreslått at det settes av midler til 6,5 faste vitenskapelige stillinger. Det avsettes også ressurser til 11 rekrutteringsstillinger slik det er omtalt i sak 81/15.

I løpet av 2015 viser avgang og tilvekst av vitenskapelig ansatte at stillingsnivået for de stillingene som regnes med i rekrutteringsmodellen har gått ned fra 123,7 ved inngangen til 2015 til 116,6 ved inngangen til 2016. I 2015 ble det pga. budsjettsituasjonen ikke tildelt nye stillinger innenfor fakultetets budsjetttramme.

Faste vitenskapelige stillinger fordeles etter kriterier fastsatt i fakultetets langsiktige rekrutteringsstrategi, vedtatt av fakultetsstyret i sak 24/02. I denne saken legges det fram forslag til fordeling av disse stillingsressursene.

Bakgrunn

Det er et viktig mål for fakultetet å sikre avsetning til nye faste vitenskapelige stillinger. Ressursdisponering til faste stillinger må også sees i sammenheng med den framtidige ressursituasjonen ved fakultetet, og i lys av den utvikling som kan ventes i studiepoengproduksjon og forskningsaktivitet. Det er viktig å opprettholde en rimelig balanse mellom lønns- og driftskostnader for å ivareta en god ressursfordeling.

Hovedmålsettinger med den langsiktige rekrutteringen

Fakultetet har følgende målsettinger med det langsiktige rekrutteringsarbeidet:

- Oppnå bedre forskningskvalitet.
- Videreutvikle studietilbudet og sikre god kvalitet og effektiv ressursutnyttelse.
- Sikre tilstrekkelige faglige ressurser for å kunne oppgradere formidlingsaktiviteten.

Fakultetet har følgende rammer for dette arbeidet:

- Det skal fortsatt være god balanse mellom lønn og drift.
- Vi skal foreta en balansert, langsiktig rekruttering, der vi unngår opphoping av tilsetninger i enkelte år.
- Beslutninger om langsiktig rekruttering til vitenskapelige stillinger skal sees i lys av behovet for stipendiatstillinger, postdoktorstillinger og teknisk/administrative stillinger.

Kriteriene i rekrutteringsmodellen

For å nå de fastsatte målene for fakultetets virksomhet, er det viktig å ha gode rekrutteringsprosesser ved tilsetting i faste vitenskapelige stillinger. Dette forutsetter for det

første at det gjøres et grundig arbeid med selve tildelingsprosessen, og dernest at fagmiljøene legger forholdene til rette for å kunne rekruttere de beste kandidatene.

I fakultetets langsiktige rekrutteringsstrategi, som ble vedtatt i 2002 sak 24/02, vektlegges en rekke kriterier ved tildeling av vitenskapelige stillinger:

- Forskningsaktivitet og publisering
- Undervisningsaktiviteten ved de enkelte institutter slik den framstår i budsjettmodellens undervisningsregnskap
- Formidlingsresultater
- Evalueringsresultater – særlig de nasjonale fagevalueringene
- Kjønnsbalanse
- Aldersfordeling og rekrutteringsintervall
- Ekstern finansiering
- Ressurspersoner – rekruttering av spesielt kvalifiserte fagpersoner

Undervisningsregnskapet omfatter for det første grunnressursene (målt i timer) som et institutt bør ha for å kunne drive sin undervisningsvirksomhet uavhengig av antallet studenter. I tillegg tildeles det timer for faktiske produserte årsenheter. Timetallet blir så sammenlignet med antallet faste vitenskapelige stillinger (målt i timer avsatt til undervisning). På denne måten beregnes det over- eller underkapasitet i forhold til undervisningsbelastningen generelt på fakultetet, se vedlegg 1.

Når et institutt mister en stilling, blir stillingen ikke automatisk reklassert. Dette skjer først etter en samlet vurdering av bemanningsbehovet ved fakultetet. Dette betyr at målingen av et institutts undervisningskapasitet i regnskapet er *et relativt mål*, som vil være påvirket av de andre instituttenes kapasitet og fakultetets samlede kapasitet.

Fakultetet har flere utfordringer knyttet til skjev kjønnsbalanse med overvekt av menn i faste vitenskapelige stillinger og faglige lederstillinger, og det er overvekt av kvinner i administrative stillinger. Fakultetsstyret vedtok i sak 63/12 en egen tiltaksplan for kjønnslikestilling som skal iverksettes for å bedre kjønnsbalansen i ulike stillingsgrupper. Den langsiktige rekrutteringen må ha ambisiøse målsettinger om høyere kvinneandel som utgangspunkt, og det bør arbeides systematisk for å styrke rekrutteringsgrunnlaget blant kvinner til faste vitenskapelige stillinger.

Rekruttering til professorat skjer gjennom opprykksordningen. Det er en utfordring å øke kvinneandelen i professorater og i faglige lederstillinger ved flere institutter. Unntaket er Sosiologisk institutt som har kvinnelig instituttleder og hvor alle kvinnelig ansatte i faste stillinger har oppnådd professorkompetanse.

Ved søknad om professoropprykk høsten 2014 søkte det syv menn og to kvinner. Seks av disse fikk opprykk hvorav to kvinner. Høsten 2015 er det tre menn og tre kvinner som har søkt professoropprykk. Som del av tiltaksplanen for likestilling viderefører fakultetet ordningen med kortere opptjenings tid til forskningstermin for kvinner som ønsker å kvalifisere seg for professoropprykk.

Fakultetet har fortsatt få kvinner i faglige lederstillinger. Det er nå en kvinne i instituttledergruppen.

Bemannings situasjonen og aktiviteten ved de enkelte instituttene

Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap

Instituttet har nå 14 faste vitenskapelige stillinger som inngår i fakultetets rekrutteringsmodell. Den vitenskapelige staben har fortsatt en høy gjennomsnittsalder og en lav kvinneandel. I løpet av perioden 2010 – 2015 har fire vitenskapelig ansatte nådd pensjonsalder, og instituttet vil ha naturlig avgang i tre vitenskapelige stillinger i perioden 2016-18. Instituttet fikk tildelt en vitenskapelig stilling i budsjettet for 2013 og en i budsjett 2014.

Studiepoengproduksjonen gikk betydelig ned fra 2012 til 2013, men har en god oppgang i 2014 og produksjonen pr vitenskapelig ansatt er over gjennomsnittet på fakultetet. Som det fremgår av undervisningsregnskapet har instituttet en underdekning på 1,6 årsverk i forhold til aktivitetsnivået.

Instituttet hadde tre doktorgrader i 2013 og to doktorgrader i 2014. Instituttet har hatt en forholdsvis jevn og god publikasjonsaktivitet de siste årene og ligger litt over gjennomsnittet på antall publikasjonspoeng pr ansatt. Instituttets andel av nivå II publikasjoner har økt i 2014, men ligger under fakultetets gjennomsnitt.

Den eksternt finansierte aktiviteten er forholdsvis høy. Av aktiviteten i 2014 er kr. 3,1 mill. fra Forskningsrådet, kr. 0,1 mill. fra EU, mens kr 4,5 mill. er fra andre finansieringskilder.

Institutt for geografi

Institutt for geografi har 13 faste vitenskapelige stillinger som inngår i fakultetets rekrutteringsmodell. Instituttet ble tildelt en fast vitenskapelig stilling i budsjett 2013. Kvinneandelen er litt høyere enn ved de fleste instituttene, men er fortsatt lav. Instituttet har en relativt jevn aldersfordeling. Som det fremgår av undervisningsregnskapet har instituttet en underdekning på 0,9 årsverk i forhold til aktivitetsnivået.

Studiepoengproduksjonen har vært jevn de siste årene og ligger på gjennomsnittet på fakultetet i forhold til antall vitenskapelige årsverk. Doktorgradsproduksjonen ved instituttet har over lengre tid vært noe lavere enn de øvrige instituttene. Instituttet hadde tre doktorgrader i 2013, men ingen i 2014.

Instituttets publikasjonsaktivitet har gått ned de siste årene og ligger under gjennomsnittet på antall publikasjonspoeng pr vitenskapelig årsverk. Andelen publikasjoner på nivå II er også lav i forhold til gjennomsnittet på fakultetet.

Den eksternt finansierte aktiviteten har hatt en nedgang de siste årene. Av aktiviteten i 2014 er kr. 0,2 mill. fra Forskningsrådet og kr. 2,6 mill. er fra andre finansieringskilder.

Systemdynamikk

Systemdynamikk er en forskningsgruppe under Institutt for geografi, men teller i undervisningsregnskapet som en egen enhet. Systemdynamikk ble sist tildelt en stilling i 2007 og har tre faste vitenskapelige stillinger. Gjennomsnittsalderen er høy. Gruppen har en naturlig avgang i 2017.

Som det fremgår av undervisningsregnskapet har gruppen en overdekning på 0,8 årsverk i forhold til aktivitetsnivået.

Gruppen gir undervisning i hovedsak på mastergradsnivå og studiepoengproduksjonen pr vitenskapelig ansatt er over gjennomsnittet på fakultetet. Gruppen hadde ingen doktorgrader i 2013 og 2014.

Den eksternt finansierte aktiviteten har hatt en vekst fra 2013. Av aktiviteten i 2014 er kr. 1,5 mill fra Forskningsrådet og kr. 1,1 mill fra andre finansieringskilder.

Institutt for informasjons- og medievitenskap

Instituttet har nå 27 faste vitenskapelige stillinger som inngår i fakultetets rekrutteringsmodell. Instituttet fikk tildelt en fast vitenskapelig stilling i 2013 og en i 2014. I 2015 ble instituttet tildelt 3 nye faste stillinger knyttet til Media City Bergen. Disse stillingene finansieres av en øremerket bevilgning fra Universitetsdirektøren ut 2017, og skal deretter finansieres gjennom studiepoengproduksjon i høye finansieringskategorier.

Instituttet har en jevnere og yngre alderssammensetning enn mange av de øvrige instituttene, men det er fortsatt en skjev kjønnsbalanse. Instituttet har hatt oppsigelse i to stillinger i 2015, begge knyttet til den informasjonsvitenskapelige delen av instituttet. Instituttet vil ha en naturlig avgang i 2016.

Undervisningsregnskapet viser nå en underdekning på 2,4 årsverk i forhold til undervisningsbelastningen.

Studiepoengproduksjonen har økt både i 2013 og 2014 og ligger nå på gjennomsnittet på fakultetet fordelt på antall vitenskapelige årsverk. Instituttet oppnådde fem doktorgrader i 2013 og fire doktorgrader i 2014.

Instituttet har hatt en kraftig økning i publiseringen fra 2007 og frem til 2013, med en liten nedgang i 2014. Instituttet har det høyeste gjennomsnittet på fakultetet for publisering per vitenskapelig årsverk. Instituttets andel på nivå II ligger noe under snittet for fakultetet.

Den eksternt finansierte aktiviteten har en nedgang fra kr 8,7 mill. i 2013 til 5,5 mill. i 2014. Av aktiviteten i 2014 er kr. 4,2 mill. fra Forskningsrådet og kr. 1,4 mill. er fra andre finansieringskilder.

Institutt for sammenliknende politikk

Institutt for sammenliknende politikk har 18,2 faste vitenskapelige stillinger som inngår i fakultetets rekrutteringsmodell. Aldersfordelingen ved instituttet er forholdsvis jevn, men det forventes naturlig avgang i tre stillinger i 2017. Kvinneandelen er fortsatt lav.

Instituttet fikk utvidet stillingen for en professor fra 50 % til 100 % stilling i 2013, og ble tilført én ny stilling i 2014. Undervisningsregnskapet viser nå en underdekning på 0,1 årsverk i forhold til aktivitetsnivået.

Instituttets studiepoengproduksjon har holdt et jevnt høyt nivå de siste årene men har gått ned i 2014. Den ligger likevel litt over gjennomsnittet på fakultetet fordelt på antall årsverk. Antall publikasjonspoeng pr. vitenskapelig årsverk ligger noe lavt i forhold til gjennomsnittet ved fakultetet. Andelen publikasjonspoeng på nivå II har økt i 2014, og ligger like under snittet for fakultetet.

Det ble avlagt tre doktorgrader i 2013 og to i 2014.

Den eksternt finansierte aktiviteten har økt fra 2013 til 2014. Av aktiviteten i 2014 kom kr. 5,4 mill. fra Forskningsrådet og kr. 0,7 mill. kom fra andre finansieringskilder.

Institutt for sosialantropologi

Instituttet har 14,5 fast ansatte i vitenskapelige stillinger som inngår i fakultetets rekrutteringsmodell. Instituttet ble tilført en fast vitenskapelig stilling i 2012 som finansieres av instituttet frem til oktober 2016, men vil deretter inngå i fastlønnsbudsjettet til fakultetet (jfr sak 84/11 til fakultetsstyret). Instituttet fikk også tilført en stilling i 2013 knyttet til instituttets oppnåelse av et Advanced Grant prosjekt (jfr sak 70/13 til fakultetsstyret). Gjennomsnittsalderen ved instituttet er fortsatt noe høy. Kvinneandelen ved instituttet er den høyeste ved fakultetet. Undervisningsregnskapet viser nå en overdekning på 1,2 årsverk i forhold til aktiviteten.

Studiepoengproduksjonen har gått ned de siste årene og instituttet har den laveste produksjonen pr. vitenskapelig ansatt ved fakultetet i 2014. Instituttet har hatt en god doktorgradsproduksjon med 3-4 grader hvert år de siste årene.

Instituttets publisering har holdt et jevnt høyt nivå de siste årene, og økte betydelig i 2014. Andelen poeng på nivå II har ligget svært høyt de siste årene og er over snittet til fakultetet.

Instituttet har den høyeste eksternt finansierte aktiviteten ved fakultetet, selv med en nedgang i 2014. Av aktiviteten i 2014 kom kr. 6,8 mill. fra Forskningsrådet, kr. 1,6 mill. fra EU og kr. 0,8 mill. fra andre finansieringskilder.

Sosiologisk institutt

Sosiologisk institutt har 13,9 faste vitenskapelige stillinger som inngår i fakultetets rekrutteringsmodell. Kvinneandelen er lav. Aldersfordelingen ved instituttet er noe høy og instituttet vil ha naturlig avgang i tre stillinger i 2017. Instituttet ble sist tildelt en stilling i 2012 og i 2014 ble en stilling utvidet fra 70 % til 85 %. Som det fremgår av undervisningsregnskapet har instituttet en overdekning på 0,5 årsverk i forhold til aktivitetsnivået.

Studiepoengproduksjonen har vært lav de siste årene. Produksjonen har økt noe i 2014, men er fortsatt lav fordelt på antall vitenskapelige årsverk. Instituttets doktorgradsproduksjon har variert en del de siste årene. I 2013 oppnådde instituttet fem doktorgrader, og tre i 2014.

Instituttet har jevnt over tidligere hatt høy publiseringsaktivitet. Etter en betydelig nedgang i 2013, har publikasjonsaktiviteten økt igjen i 2014. Instituttet har også hatt en høy andel av publiseringen på nivå II de siste årene og ligger over snittet til fakultetet.

Den eksternt finansierte aktiviteten ligger forholdsvis lavt, men hadde en økning i 2014. Av aktiviteten i 2014 kom kr. 2,3 mill. fra Forskningsrådet og kr. 1,2 mill. kom fra andre finansieringskilder.

Institutt for økonomi

Institutt for økonomi har 13 faste vitenskapelige stillinger som inngår i fakultetets rekrutteringsmodell. I tillegg til de ordinære stillingene har instituttet fire faste stillinger knyttet til trygdeøkonomigruppen finansiert av Norges forskningsråd. Disse ligger utenfor rekrutteringsmodellen. Trygdeøkonomigruppen fikk som ett av to nasjonale miljøer innvilget

kr. 31,5 mill. til sin aktivitet i perioden 2010-2015. Gruppen ble evaluert i 2014 og fikk svært god evaluering. Det ligger an til en ytterligere videreføring i 3 år til med finansiering fra forskningsrådet, men med en reduksjon på 1 million i året. Fakultetet har i sak 81/15 foreslått å finansiere denne stillingen som en egenandel i prosjektet i 3 år.

Usikkerheten omkring den framtidige finansieringen av trykdegruppen har gjort det vanskelig for fakultetet å kunne fordele stillinger til instituttet. Trykdegruppens stillinger er som nevnt faste, og fakultetet bærer dermed en økonomisk forpliktelse for stillingene. Instituttet ble sist tildelt en stilling i 2012.

Instituttet hadde en vitenskapelig som gikk av med pensjon i 2015 og ytterligere en som går av i 2016. I tillegg har instituttet hatt to fast vitenskapelige ansatte som har sagt opp stillingene.

Aldersfordelingen i staben er forholdsvis jevn, men kjønnsbalansen ved instituttet er skjev og instituttet har den laveste kvinneandelen ved fakultetet.

Som det fremgår av undervisningsregnskapet har instituttet en underdekning på 4,7 årsverk i forhold til aktivitetsnivået blant stillingene som inngår i rekrutteringsmodellen.

Instituttet har hatt en jevnt høy studiepoengproduksjon over flere år. Produksjonen har gått noe ned de siste årene, men instituttet har likevel den høyeste studiepoengproduksjonen pr vitenskapelig ansatt. Det ble avlagt en doktorgrad i 2013 og en i 2014.

Antall publikasjonspoeng ved instituttet har vært lav i flere år, og instituttet har den laveste produksjonen av publikasjonspoeng pr vitenskapelig ansatt ved fakultetet. Instituttet har likevel en god andel av publikasjoner på nivå II og ligger noe over snittet til fakultetet.

Den eksternt finansierte aktiviteten er høy der den største andelen er knyttet til Trykdeøkonomisatsingen. I 2014 kom kr. 8 mill. av den eksternt finansierte aktiviteten fra Forskningsrådet og kr. 0,1 mill. kom fra andre finansieringskilder.

Fakultetsledelsens vurdering

Nye faste vitenskapelige stillinger er den største og viktigste investeringen fakultetet foretar. Som følge av kraftige kutt i budsjettet i 2014 og 2015 ble det ikke tildelt stillinger innenfor fakultetets budsjetttramme i 2015. Avgang både pga pensjon og oppsigelser har frigjort flere stillinger i løpet av 2015. I 2016 er det minimum to fast vitenskapelige ansatte som går av med pensjon og minst åtte i 2017, gitt at aldersgrensen fortsatt er 70 år.

Fakultetet står overfor utfordringer når det gjelder å prioritere mellom faste stillinger og drift. For å opprettholde god økonomistyring og sikre et tilstrekkelig handlingsrom for fagmiljøene er det svært viktig å opprettholde god balanse mellom lønns- og driftskostnader. Det foreslås å fordele 6,5 nye faste vitenskapelige stillinger.

Hensynet til god forskerrekuttering tilsier at rekrutteringen blir fordelt noenlunde jevnt over tid i fagmiljøene. Rekrutteringen må også brukes målrettet for å styrke forskningsaktiviteten. Fortsatt har fakultetet for få internasjonalt anerkjente forskere på toppnivå, og nyrekruttering bør benyttes for å forbedre denne situasjonen. Det må arbeides for å oppnå en jevnere kjønnsbalanse i fagmiljøene.

Forslag til fordeling av nye vitenskapelige stillinger til seks institutter

Etter en samlet vurdering av kriteriene i fakultetets langsiktige rekrutteringsmodell, analyse av situasjonen ved de enkelte instituttene og dialog med instituttlederne, har fakultetsledelsen kommet til at Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, Institutt for geografi, Institutt for sammenliknende politikk, Institutt for økonomi og Sosiologisk institutt tildeles en fast vitenskapelig stilling hver. Institutt for informasjons- og medievitenskap tildeles 1,5 vitenskapelig stilling, og vil i tillegg finansiere en halv stilling selv med frikjøpsmidler.

I det følgende vil vi kort oppsummere de forhold som ligger til grunn for dette forslaget og begrunne forslaget til fordeling.

Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap har en større underdekning i undervisningskapasiteten enn gjennomsnittet på fakultetet. Studiepoengproduksjonen har økt det siste året, og instituttet har også vekst i publisering. Doktorgradsproduksjonen er jevnt god og den eksternt finansierte aktiviteten er forholdsvis høy. Instituttet har en høy gjennomsnittsalder i den faste vitenskapelige staben. En person har gått av med pensjon i 2015 og ytterligere tre personer går av med pensjon innen utgangen av 2018. Det er viktig å sikre den faglige aktiviteten også fremover. Det foreslås at instituttet tildeles én fast stilling.

Institutt for geografi har en underdekning i undervisningskapasiteten i forhold til gjennomsnittet på fakultetet. Studiepoengproduksjonen har hatt en god økning, mens doktorgradsproduksjonen og publikasjonsaktiviteten er noe lav. Den eksternt finansierte aktiviteten har vært forholdsvis lav de siste årene. Det foreslås at instituttet tildeles én fast stilling.

Institutt for informasjons- og medievitenskap har en betydelig underdekning i undervisningskapasiteten i forhold til gjennomsnittet ved fakultetet. Studiepoengproduksjonen har økt de siste årene og publikasjonsaktiviteten har over tid vært høy. Doktorgradsproduksjonen har vært jevn, mens den eksternt finansierte aktiviteten har gått ned, og er noe lav i forhold til instituttets størrelse. Oppsigelser i to faste stillinger knyttet til informasjonsvitenskap i 2015 har ført til en presset undervisningssituasjon på dette feltet. I tillegg vil en i den informasjonsvitenskapelige staben bli frikjøpt for all undervisning i minst 5 år. Instituttet vil også ha naturlig avgang i en vitenskapelig stilling i 2016. Det foreslås å fordele 1,5 fast stilling til Institutt for informasjons- og medievitenskap. Instituttet får anledning til å lyse ut to faste stillinger, hvorav en halv stilling finansieres med instituttets frikjøpsmidler.

Institutt for sammenliknende politikk har en forskergruppe som over tid har bygget opp en forskningsplattform, *Medborgerpanelet*. Medborgerpanelet er en viktig satsing ved instituttet og prosjektet har blitt tildelt en større prosjektbevilgning fra Bergen Forskningsstiftelse. Fakultetet går inn med egenandeler i prosjektet bl.a i form av én fast stilling. Det foreslås at instituttet tildeles én fast stilling som skal være knyttet til Medborgerpanelet.

Sosiologisk institutt har en liten overdekning i undervisningskapasitet i forhold til gjennomsnittet på fakultetet. Studiepoengproduksjonen har vært lav de siste årene. Doktorgradsproduksjonen er jevnt god og publikasjonsaktiviteten er høy. Den eksternt finansierte aktiviteten er forholdsvis lav. Instituttet har en noe høy aldersfordeling og vil ha naturlig avgang i tre stillinger innen utgangen av 2017. For å sikre den faglige aktiviteten fremover foreslås det at instituttet tildeles én fast stilling.

Institutt for økonomi har den største underdekningen i undervisningskapasitet i forhold til gjennomsnittet ved fakultetet. Studiepoengproduksjonen har over tid vært høy, men har gått

noe det siste året. Doktorgradsproduksjonen og publikasjonsaktiviteten er noe lav, mens den eksternt finansierte aktiviteten er høy. Underdekningen i undervisningskapasiteten er i stor grad knyttet til usikkerheten omkring den fremtidige finansieringen av de faste stillingene i Trygdeøkonomiprojektet, men er nå blitt forsterket ved at instituttet har hatt både naturlig avgang og oppsigelse i stillinger det siste året. Det foreslås at instituttet tildeles en fast stilling.

Forslag til vedtak:

Styret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet slutter seg til premissene for tildeling av faste vitenskapelige stillinger slik det fremgår av saksfremstillingen. I budsjettet for 2016 tildeles Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, Institutt for geografi, Institutt for sammenliknende politikk, Sosiologisk institutt og Institutt for økonomi en fast vitenskapelig stilling. Institutt for informasjons- og medievitenskap tildeles 1,5 faste stillinger, og får anledning til å lyse ut to stillinger der en halv stilling finansieres av instituttet.

Knut Helland
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør